

OPERA ÎN PORTRETE

(Daniela Caraman Fotea, 1 iunie 2013)

Celor șase volume dedicate operei de COSTIN POPA, li s-a alăturat un al șaptelea, prin care autorul nu conținește a ne uimi datorită ingeniozității conceptului, îndreptat fără devieri, către genul care îi domină autoritar preferințele. La fel de ingenios construit ca și precedentele.

Ineditul, anunțat și prin titlu se explică prin colaborarea cu distinsa graficiană Adelaida Mateescu, mult apreciată în lumea culturală. Domnia sa a creat 102 portrete ale unor iluștri interpreți lirici, care însoțesc – în prima parte a cărții, „gânduri sporadice asupra unor mari artiști ai operei, români și de pretutindeni, venite la momentul notării lor în urma actului artistic” (urmărit de autor „pe viu” ori în diferite media).

Parcurgerea filelor de carte mi-a adus o emoție specială: am rememorat anii petrecuți în Redacția de operă a Radio-ului național, la începutul activității mele. Timp în care am ascultat, m-am bucurat de marile voci comentate în volum. Am avut surpriza să constat virtuțile portretelor doamnei Adelaida Mateescu: ele nu sunt simple reproduceri; ele vorbesc, sugerează personalitatea subiecților aleși, cunoscuți fie din viața muzicală, fie din înregistrările pe suporturi video-audio, evident și din maniera interpretării. Iată un greu examen, trecut cu brio, cu profesionalitate.

Aricolele succinte semnate de COSTIN POPA au ritm, relevă date definitorii ale celor prezentați. Iată câteva: **Julia Varady**, palpită împreună cu muzica, cu textul, cu pianul. Ea reprezintă în operă și lied, simbioza ideală între cultură, inteligență artistică și tehnică vocală. La **Ileana Cotrubaș**, personajele întruchipate au vibrat la unison cu suntele, cu spectatorul. Cu **Renata Tebaldi**, voce îngerească, intrăm în domeniul legendei. Fără **Birgit Nilsson**, istoria vocalității de operă nu ar fi putut fi scrisă. **Kiri Te Kanawa** are măiestrie de zeiță a frazării. **Eugenia Moldoveanu** este o contesă a liricii meridianelor. A avut elocvența ideală pentru sublinierea registrului sufletesc, uman al personajelor. Pentru **Maria Callas**, autorul nu cunoaște limite ale superlativelor (subscriu): este mitul întotdeauna viu, nu este o cântăreață ci o idee, divină soprană absolută, monument al liricii din toate timpurile! **Cecilia Bartoli** poate provoca foarte ușor un coup de foudre. Te poți îndrăgosti de ea subit și irevocabil (mi s-a întâmplat...). **Mihaela Agachi** vibra și se transfigura. Simțul ei artistic conducea direct (o minune!) către încadrarea ideală în stil. **Jose Carreras** avea glorie și suspine indulgente, limpezime olimpiană. Muzicalitatea lui **Domingo** frizează absolutul. **Pavarotti**, romantic și vulnerabil, reper al liricii secolului XX alături de Caruso, Perile, Gigli... Citesc despre Carlo Bergonzi, senior al frazelor verdiene, **David Ohanesian**, vocea de granit, Oedipe-ul definitiv! L-aș fi dorit în consemnările atât de bogate și pe Nicolae Herlea... Costin Popa poposește și printre dirijori: despre **Riccardo Mutti** crede că umbra lui Toscanini l-a ales pentru a-i pluti prin preajmă și de a-i atinge uneori mâna... **Herbert von Karajan** fiind alături de Maria Callas și de cei Trei tenori, cel mai important misionar al muzicii clasice în a doua jumătate a secolului trecut.

Avem în carte cronici ale spectacolelor lirice din țară și străinătate. Costin Popa își alege cu rigoare și inspirație itinerarele prin varii orașe lirice ale lumii, făcându-ne părtași ai frumuseților văzute și ascultate.

Spre deosebire de tipăituri (fluvii) ce inventariază spectacole de operă ori organigrame ale instituției naționale (și acelea cu omisiuni de neînțeles), cartea lui Costin Popa este VIE, trăiește și prin ideile celor intervievați (pasaje substanțiale din volum): de la Lucia Stănescu la Andrei Șerban. La fel ca și în capitolele anterioare sunt ocolite poncifele; întrebările ignoră banalul, dezvăluirile celor abordați oferă teme de meditație, se etalează în varii izvoare definite prin experiențe de o viață, concretizează impresii pe care nu le aveam formulate.

Nu sunt ocolite discurile de relief, transmisiile de la Metropolitan din moluri (cu toate ale lor). Așadar o nouă completare în tabloul generos al vieții operei, material de studiu – toate aticolele sunt datate, concluzii personale inedite: o panoramă cu generoasă complexitate. Se știe: simplitatea în artă este o complexitate rezolvată... La Costin Popa, soluția este concentrarea pe ESENȚE, demonstrându-se astfel profesionalismul de condeier, comentator-virtuoz ale domniei sale, de profund cunoscător al vocilor dăruite operei VIVA, ETERNA, DIVINA...

Regretul încheierii lecturii noului volum al colegului-muzicolog Costin Popa este luminat de anunțul îmbucurător al viitoarelor sale preocupări muzicale: un DICȚIONAR CRITIC (ȘI SENTIMENTAL) AL ARTIȘTILOR LIRICI. În așteptare, cu ...nerăbdare!